

PROGRAM PODPORY
ČESKÉHO
KULTURNÍHO
DĚDICTVÍ
V ZAHRANIČÍ

Závěrečná zpráva o působení lektorky/lektora

Akademický rok: 2023/24

Destinace (země, město): Ukrajina, Užhorod

Jméno, příjmení: Petra Zlámaná

Místo působení (univerzita, fakulta, příp. katedra/ústav): Užhorodská národní univerzita, Filologická fakulta, Katedra slovenské filologie

Akademický rok 2023/24 probíhal online a lektor se nacházel na území České republiky.

Úvazek lektora byl 610 hodin/45 min. přímé pedagogické činnosti. Dále zahrnoval letní praxe studentů v České republice, konzultace, zkoušky, překlady, vedení studentských prací, účast ve zkušebních státnicových komisích, účast na univerzitní konferenci a další činnosti vyplývající z dané pracovní pozice. Výuka dálkových studentů probíhala ve večerních hodinách a o víkendech.

Český jazyk se vyučuje na několika fakultách: na fakultě filologické, na fakultě cizích jazyků, na fakultě historie a mezinárodních vztahů a na lékařské fakultě. Lektor v tomto roce působil pouze na fakultě filologické.

Akademický rok na Užhorodské národní univerzitě začíná vždy 1. 9. a končí poslední týden v červnu.

Lektor na Užhorodské národní univerzitě musí alespoň pasivně ovládat ukrajinský jazyk. Veškeré dokumenty (při vyřizování pracovního víza a povolení k dlouhodobému pobytu, pracovní smlouva atd.) jsou lektorovi předkládány pouze v jazyce ukrajinském, stejně tak probíhá i komunikace s personálním oddělením, s děkanáty obou fakult a katedrou. Na konci

obou semestrů je nutné vyplňovat výkazy a další dokumenty. Ruský jazyk není od roku 2021, kdy byl přijat jazykový zákon, akceptován jako jazyk úřední či vyučovací. Po 24. 2. 2022 je komunikace v ruštině nepřijatelná.

Vstupní úroveň znalostí českého jazyka je u studentů individuální – od nulové znalosti až po úroveň A2. Výstupní znalost by měla být na úrovni C1, ale často studenti odchází se znalostí A2/B1, což je dáno systémem výuky, resp. požadavky kladenými na studenty. Cílem je udržet maximální počet studentů, aby byl obor český jazyk a literatura vypsán i pro následující rok. Velký odliv studentů totiž nastal po začátku války, protože ukrajinští studenti mají v ČR lepší studijní podmínky. Zaprvé studují zdarma, za druhé mají často stipendium, za třetí je v zahraničí celá jejich rodina, která utekla před válečným konfliktem. Pro studenty tedy nemá smysl studovat paralelně stejný obor v Užhorodu a ještě za studium platit. Z tohoto pohledu se domníváme, lektorát v Užhorodu v tuto chvíli ztrácí původní smysl, s nímž byl otevírán, a do budoucna vidíme jako perspektivnější jiné univerzity, kde je vyučována čeština na velmi dobré úrovni a kde není takový odliv studentů do zahraničí (což je dáno i geografickou polohou), např. ve Lvově či Ivano Frankivsku.

Počty studentů vyučovaných lektorem:

Filologická fakulta - prezenční studium a dálkové studium:

- 1. ročník bakalářského studia, obor český jazyk a literatura – 2 studenti
- 2. ročník bakalářského studia, obor český jazyk a literatura – 4 studenti
- 3. ročník bakalářského studia
 - obor český jazyk a literatura – 4 studenti
 - obor slovenský jazyk a literatura – 4 studenti (čeština jako 2. slovanský jazyk)
- 4. ročník bakalářského studia
 - obor český jazyk a literatura – 2 studenti
- 1. ročník magisterského studia
 - obor český jazyk a literatura – 1 student
 - obor český jazyk a literatura (dálkové studium) – 4 studenti

Mnoho studentů, kteří absolvovali bakalářské studium v Užhorodu, odjelo následně do ČR, kde pokračují v magisterském studiu na českých univerzitách.

V zimním semestru lektor vyučoval tyto předměty:

- 1) *Úvodní jazykový seminář* – 1. ročník, lektor vedl semináře, používaná učebnice *Český jazyk* (L. I. Danilenko); během semestru studenti absolvují dva modulové testy a zkoušku;
- 2) *Pravopis* – 3. ročník, semináře, *Český pravopis Expres* (V. Gazdíková); během semestru studenti absolvují jeden modulový test a zápočet;
- 3) *Syntax* – 4. ročník, přednášky, *Skladba spisovné češtiny* (M. Grepl, P. Karlík); během semestru studenti absolvují dva modulové testy, zápočet a zkoušku;
- 4) *Česká literatura* – 2., 3. i 4. ročník; během semestru studenti absolvují dva modulové testy a zkoušku.
- 5) *Praktická stylistika/kultura českého jazyka* – 4. ročník, přednášky a semináře, *Stylistika českého jazyka* (P. Mitter), *Zásady vypracování odborného textu v českém jazyce* (A. Vacková); během semestru studenti absolvují jeden modulový test a zkoušku;
- 6) *Metodika výuky češtiny jako cizího jazyka* – 1. ročník magisterského studia; různé metodické materiály (MŠMT, AUCCJ, Inkluzivní škola atd.)
- 7) *Český jazyk jako II. slovanský jazyk* – 3. ročník oboru Slovenský jazyk a literatura, *Czech Expres* (L. Holá); během semestru studenti skládají modulový test a zápočet;
- 8) *Komunikační strategie/současný český jazyk* – 1. ročník Mgr. (prezenční i kombinované studium), semináře, *Czech It UP!* (D. Hradilová a kol.), během semestru studenti skládají modul a zápočet.

V letním semestru lektor vyučoval tyto předměty:

- 1) *Úvodní jazykový seminář* – 1. ročník, semináře, učebnice *Český jazyk* (L. I. Danilenko); během semestru studenti absolvují dva modulové testy, zápočet a zkoušku;
- 2) *Ortoepie* – 3. ročník, semináře a přednášky, *Základy české ortoepie* (J. Zeman); během semestru studenti absolvují modulový test a zápočet;
- 3) *Český jazyk jako II. slovanský* – pro studenty 3. ročníku oboru slovenský jazyk a literatura, *Czech Expres* (L. Holá); během semestru studenti skládají modulový test a zkoušku.
- 4) *Praktický kurz českého jazyka/dynamické tendence českého jazyka* – 1. ročník Mgr., prezenční i kombinované studium; během semestru studenti absolvují modulový test a zápočet.

5) *Metodika výuky češtiny jako cizího jazyka* – 1. ročník Mgr. (prezenční i kombinované studium); různé materiály; studenti skládají zápočet.

6) *Teoretická gramatika C1* – 1. ročník Mgr., kombinované i denní studium, studenti oboru český jazyk a literatura, různé materiály; studenti skládají zápočet.

7) *Teorie literatury* – 1. ročník Mgr. (prezenční i dálkové) – během semestru studenti absolvují dva modulové testy a zkoušku;

Vedení letní jazykové praxe pro studenty 1. ročníku a letní dialektologické praxe pro studenty 2. ročníku: obvykle se jedná o jazykovou praxi v České republice. Lektor je povinen zajistit bezplatné pobyty – praxi pro všechny studenty a absolvovat ji se studenty. V tomto roce se studentky 1. ročníku účastní Letní školy slovanských studií v Praze a studentky 2. ročníku Letní školy žurnalistiky v Havlíčkově Brodě.

Lektor i v tomto roce velice oceňuje pomoc a podporu českého konzulátu ve Lvově. Lektor spolu s Českým centrem Kyjev a ZÚ Lvov inicioval spolupráci v oblasti vzdělávání pedagogických pracovníků na Zakarpatí. Na podzim 2020 se uskutečnil první cyklus vzdělávacích seminářů/workshopů pro ukrajinské učitele českého jazyka na základních, středních a vysokých školách. Od té doby se akce opakovala již třikrát a na podzim 2024 proběhne již čtvrtý ročník, který lektor v současné době připravuje.

Praha 31. července 2024

Mgr. Petra Zlámaná